

2 utfordringer og muligheter

Den økonomiske utviklingen i regionen har bedret seg i løpet av året. Arbeidsledigheten er på vei nedover. Boligprisene er redusert og dette vil gjøre det mer attraktivt for unge å bosette seg i Stavanger. Tidlig innsats i barnehage og skole, bedret folkehelse og større grad av selvhjelpenhet gjennom hverdagsmestring er fortsatt viktige satsingsområder. Digitaliseringsarbeidet har tatt et stort steg framover med utprøving og pilotering av robotteknologi, hjelpemidler og utstyr. Klima- og miljøarbeidet har hatt høy oppmerksomhet og et drøftingsutkast til ny klima- og miljøplan er lagt frem til politisk behandling. Arbeidet med etablering av Nye Stavanger der Finnøy, Rennesøy og Stavanger inngår, er i full gang.

2.1 Innledning

2.2 Sysselsetting og befolkningsutvikling

2.3 Velferd og folkehelse

2.4 En klimarobust by

2.5 Verdibevaring

2.6 En handlekraftig organisasjon

2.1 Innledning

Stavanger kommune har gjennom hele året hatt styrket innsats på arbeid med omstilling og tilrettelegging for flere arbeidsplasser. Bystyret sluttet seg i [sak 127/17](http://open.gov.cloudapp.net/Meetings/STAVANGER/Meetings/Details/399963?agendaltemId=211585) til hovedtrekkene i forslaget til Strategisk næringsplan for Stavanger-regionen 2018-2025. Planen vil gjelde for 15 kommuner med et felles arbeidsmarked og høy grad av inn- og utpendling. Hovedmålet i planen er å sikre at regionen har konkurransekraft og evne til høy verdiskaping. Delmålene er å få et mer diversifisert næringsliv samt å skape arbeidsplasser.

Nye Stavanger

Finnøy, Rennesøy og Stavanger skal fra og med 1. januar 2020 slå seg sammen til en ny kommune. Etableringen av Nye Stavanger gjennomføres av en prosjektorganisasjon som styres av folkevalgte representanter fra Finnøy, Rennesøy og Stavanger. Fellesnemnda, arbeidsutvalget og partssammensatt utvalg har gjennomført flere møter. Det er ansatt prosjektrådmann, prosjektdirektør og prosjektstab, i tillegg til prosjektleder for IT-migrering.

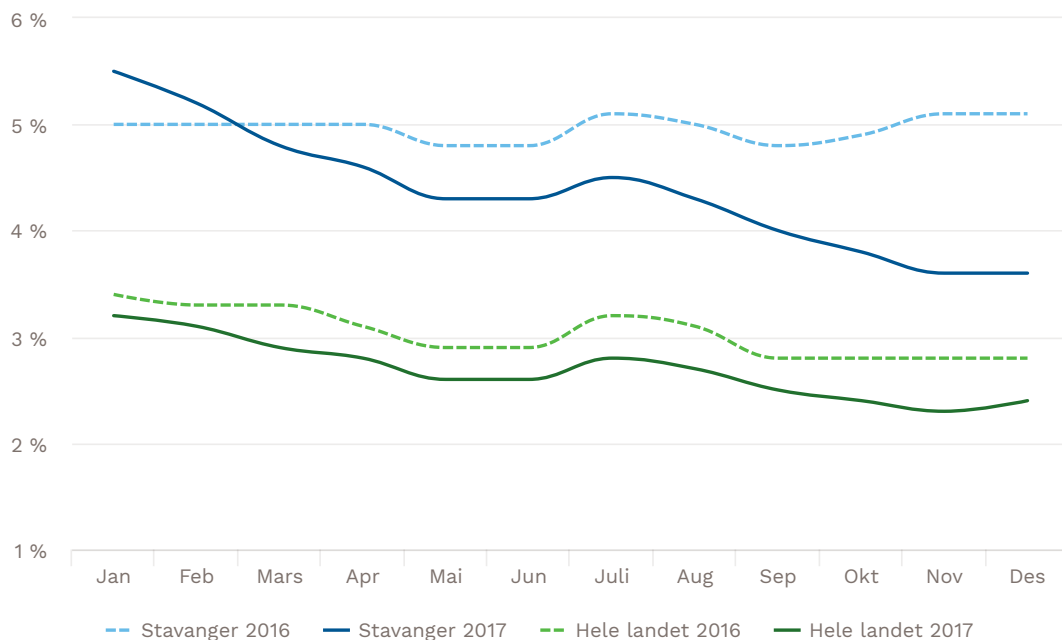
En omstillingsavtale med formål å sikre en forutsigbar omstillingsprosess for alle ansatte er vedtatt. Prosessen skal kjennetegnes av god medvirkning fra ansattes representanter og samhandling mellom partene.

Arbeidet med tydeliggjøring av mål, roller, ansvar og myndighet, prosjekt- og ressursplanlegging fortsetter. Et prosjekt, «lokaldemokrati og politisk organisering», er igangsatt.

2.2 Sysselsetting og befolkningsutvikling

Arbeidsplasser og sysselsetting

Sysselsettingen i regionen viser positive utviklingstrekk, og nedgangen i arbeidsledigheten er betydelig. Arbeidsledigheten¹ i Stavanger har falt fra 5,1 prosent i 2016 til 3,6 prosent ved utgangen av 2017. Arbeidsledigheten for landet er ved utgangen av året på 2,4 prosent. Næringsstrukturen i regionen har endret seg i retning av å bli noe mer diversifisert og mot slutten av året har det vært et lite oppsving i olje og gassnæringen.

Figur 2.1 Arbeidsledigheten for Stavanger og landet per måned. 2016 og 2017.

Stavanger kommune har gjennom hele året hatt styrket innsats på arbeid med omstilling og tilrettelegging for flere arbeidsplasser. Bystyret sluttet seg i [sak 127/17](http://opengov.cloudapp.net/Meetings/STAVANGER/Meetings/Details/399963?agendaItemId=211585) til hovedtrekkene i forslaget til Strategisk næringsplan for Stavanger-regionen 2018-2025. Planen vil gjelde for 15 kommuner med et felles arbeidsmarked og høy grad av inn- og utpendling. Hovedmålet i planen er å sikre at regionen har konkurransekraft og evne til høy verdiskaping. Delmålene er å få et mer diversifisert næringsliv samt å skape arbeidsplasser. Greater Stavanger har vært sekretariat for strategiarbeidet.

Kommunen har i en rekke prosjekter og initiativ videreutviklet det eksisterende samarbeidet med næringsliv og akademia. Dette gjenspeiles i både prosjekter, arbeidsmetodikk, organisering og konkrete resultater som samarbeid med Nordic Edge om den nye innovasjonsklyngen på smartby. Videreføring av vekstfond, etablering av et smartbykontor og omorganisering av kommunen er andre konkrete resultater av det overordnede omstillingsarbeidet.

Satsingen på næringsutvikling, turisme og arrangement har utkrystallisert seg i 2017. Deler av arbeidet er utført gjennom Greater Stavanger, Region Stavanger samt Stavangerregionens Europakontor. Stavangerregionens Europakontor ivaretar en sentral funksjon for Stavanger kommune innen europeisk politikk, nettverk og prosjektinitiativ i EUs ulike programmer som for eksempel Horisont 2020, EØS-midlene og Interreg-programmene.

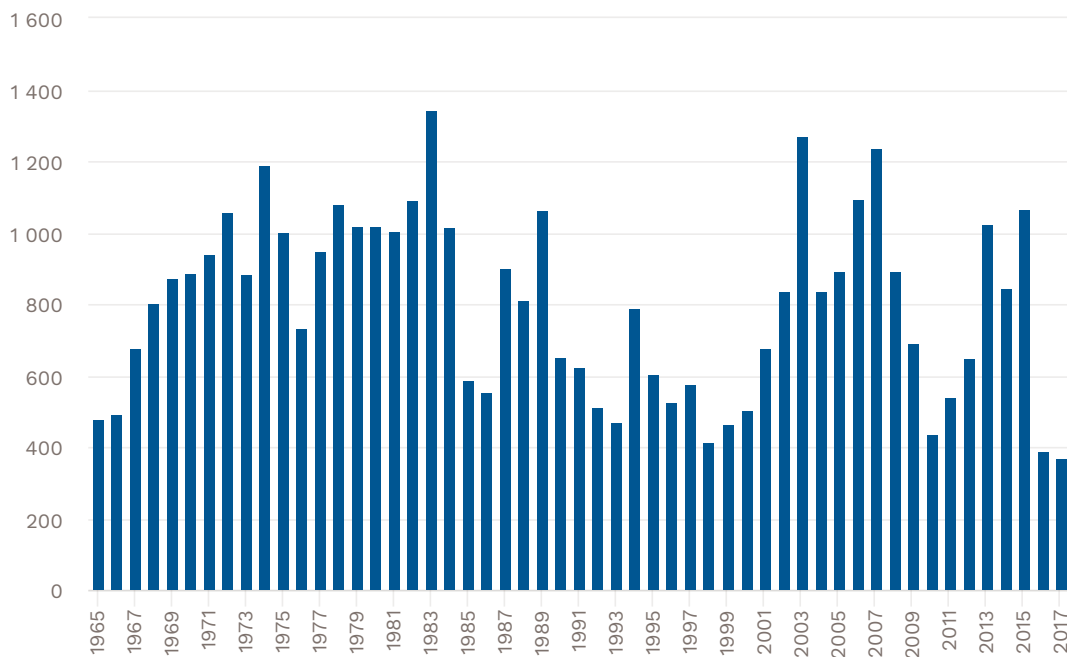
Befolkningsutvikling

Bedringen i arbeidsmarkedet forventes å påvirke tilflyttingen og befolkningsveksten i regionen positivt. Det er imidlertid betydelig usikkerhet knyttet til sysselsettings- og befolkningsutviklingen.

For 2017 var nettoutflyttingen fra regionen og Stavanger fortsatt stor, spesielt for unge voksne 20 – 29 år. Fram til 2015 var veksten for unge voksne 20-29 år i regionen svært sterk, for deretter å falle. Denne utviklingen henger sammen med en generell nasjonal utvikling, som har blitt forsterket i Rogaland på grunn av nedgangen i arbeidsplasser.

I tillegg spiller også redusert arbeidsinnvandring inn. Lavere arbeidsinnvandring henger sammen med et svakere arbeidsmarkedet i Norge, og en svakere krone som gjør arbeidsmarkedet i Norge mindre attraktivt. Den økonomiske utviklingen i det øvrige Europa er også i klar bedring, slik at færre unge må reise ut for å skaffe seg arbeid.

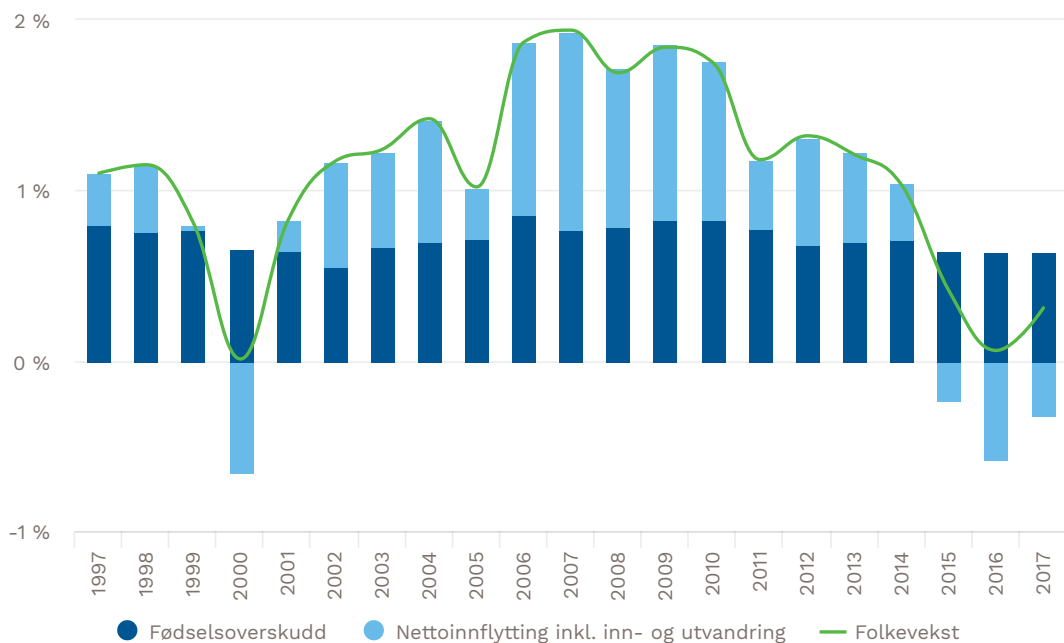
Den ovennevnte utviklingen har medført reduksjon i boligprisene i Stavanger og gitt positiv effekt på de regionale flyttestrømmene til kommunen. Boligbyggingen i Stavanger var svært lav i 2016 og 2017, – det laveste nivået siden kommunesammenslåingen i 1965. Igangsettingen av nye boliger viste imidlertid klar bedring i 2017, og det legger grunnlag for en bedring i ferdigstillingen av nye boliger i 2018.

Figur 2.2 Boligbygging i Stavanger 1965-2017

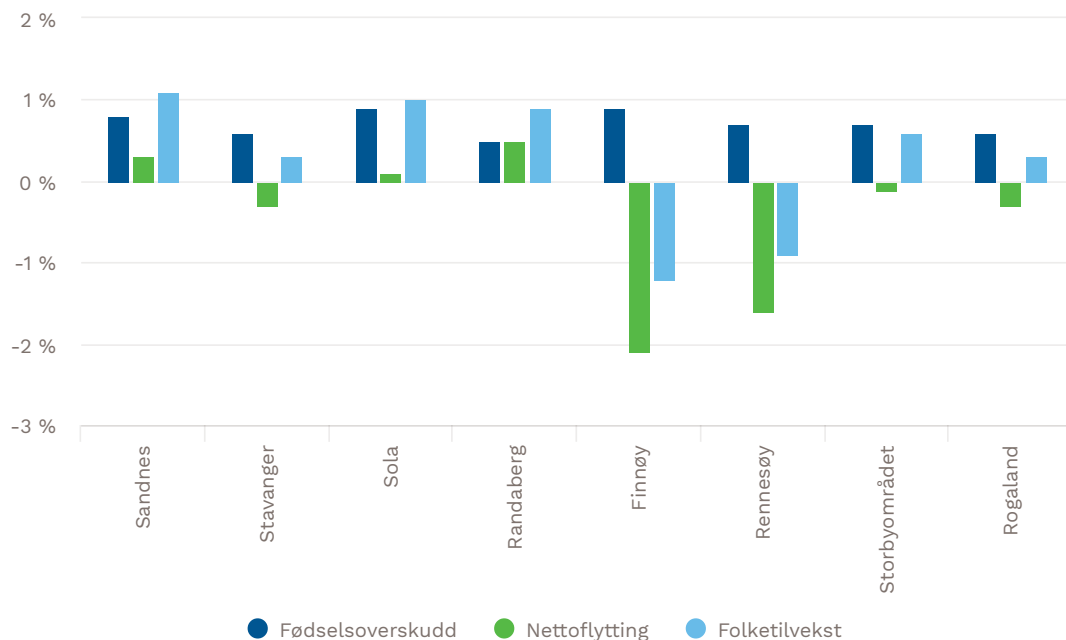
Stavanger har satt i gang et prosjekt for å se nærmere på hvordan kommunen kan bidra til å bli mer attraktiv for barnefamilier. Stavanger har et godt boligmarked for barnefamilier. Andelen familieboliger er høyere enn i andre byer, og færre unge bor trangbodd (SSB, 2017). Avstandene i regionen er imidlertid korte, og det regionale boligtilbudet er svært bra. Prisutviklingen i boligmarkedet forventes å være en viktig premis for befolkningsutviklingen.

Per 1. januar 2018 var det 133 140 innbyggere i Stavanger kommune. I 2017 var befolkningsveksten i Stavanger på 0,3 prosent, det vil si 410 personer. Dette er en bedring fra veksten i 2016 som var på 0,06 prosent og 85 personer.

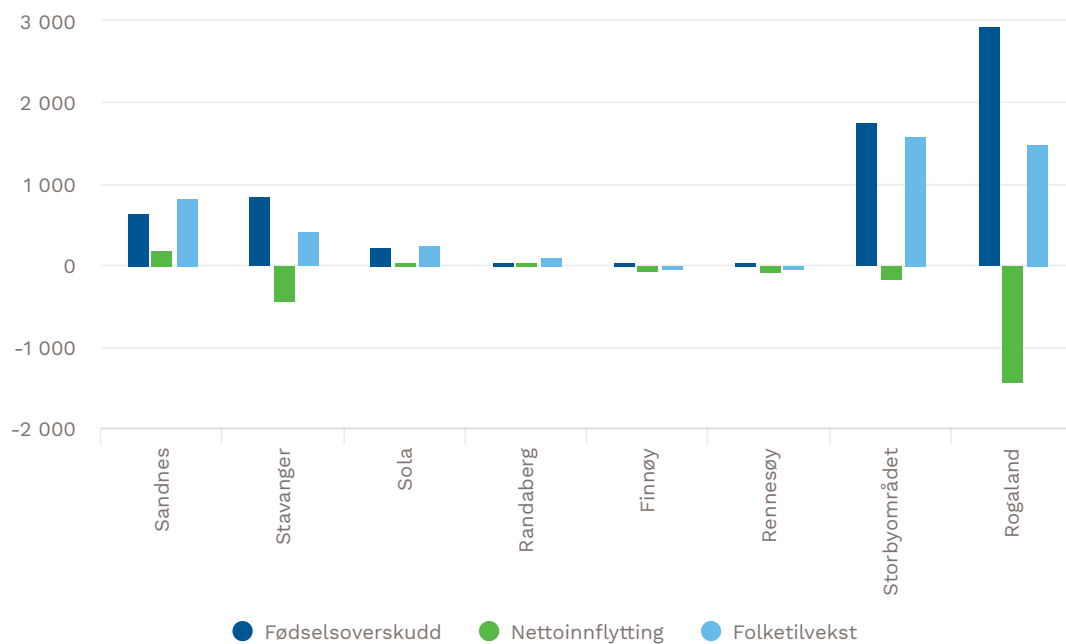
Figur 2.3 Fødselsoverskudd, nettoutflytting og samlet folkevekst i Stavanger

Nabokommunene Sandnes, Sola og Randaberg har høyest vekst og ligger i intervallet 0,9-1,1 prosent. Finnøy og Rennesøy har negativ vekst på henholdsvis -1,2 prosent og -0,9 prosent. Rogaland har samlet 0,3 prosent befolkningsvekst i 2017.

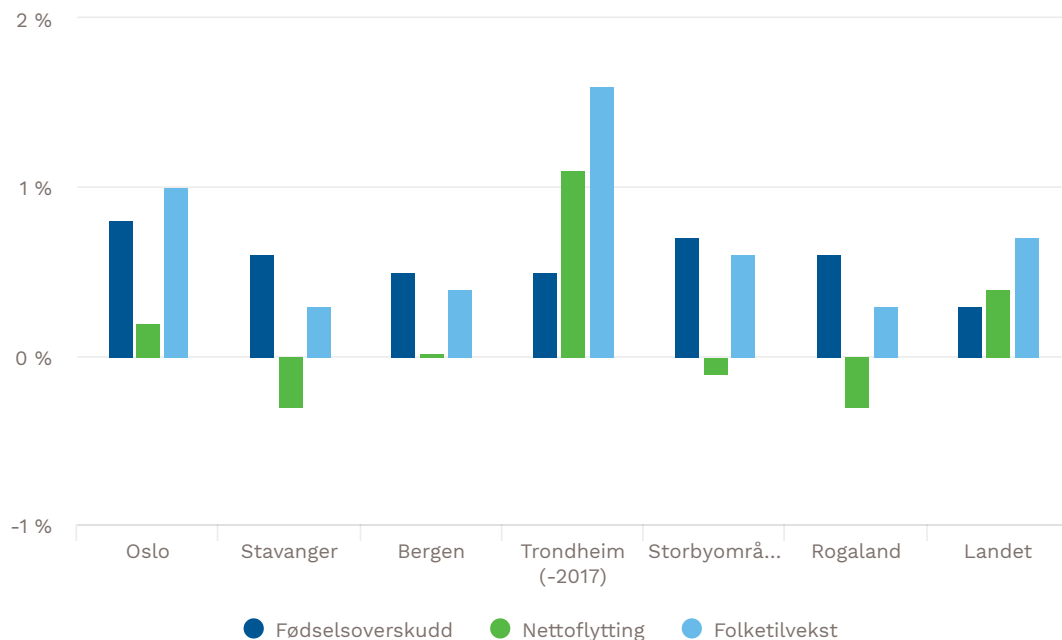
Figur 2.4 Prosentvis endring i fødselsoverskudd, nettoflytting og folkevekst

I absolutte tall har storbyområdet² hatt den sterkeste veksten. Sandnes har flest med 831 nye innbyggere. Stavanger med 410 nye innbyggere har nest størst vekst. Den samlede veksten i Storbyområdet har vært høyere enn for Rogaland totalt. Det har med andre ord vært svak vekst i Rogaland siste år. Samlet sett betyr det en sentralisering av befolkningen til storbyområdet i fylket.

Figur 2.5 Folkeveksten vist som absolutte tall, Storbyområdet er definert som summen av Stavanger, Sandnes, Randaberg og Sola

Figuren med befolkningsutviklingen for storbyene viser at Oslo med 1,0 prosent, Bergen med 0,4 prosent og Trondheim med 1,6 prosent hadde større vekst enn Rogaland og Stavanger som begge hadde 0,3 prosent vekst.

Figur 2.6 Befolkningsutvikling i storbyområdet, Stavanger, Oslo og Bergen.

Indikatorer for måloppnåelse

Utviklingen i sysselsettingen i Stavanger har vært positiv det siste året. Selv om boligbyggingen i Stavanger var lav, ble det bygget mer enn forutsatt i byggeprognosen. Befolkningsveksten var positiv og høyere enn året før, men nådde likevel ikke målsetningen om 1 prosent vekst. Det er fødselsoverskuddet som gir befolkningsvekst.

Mål: Tilrettelegge for næringsutvikling og flere arbeidsplasser		
Indikator:	Målsetning	Resultat 2017
Antall sysselsatte i Stavanger	Vekst	0,6 %
Antall arbeidsplasser i Stavanger	Vekst	429
Mål: Tilby et tilstrekkelig antall boliger i gode bomiljø for alle		
Indikator:	Målsetning	Resultat 2017
Boligbygging i andel av årlig byggeprognose	100 % av byggeprognosen	110 %
Mål: Befolkningsvekst		
Indikator:	Målsetning	Resultat 2017
Netto befolkningsvekst	1 % økning per år	0,3 %
- Netto innflytting (Summen av innenlandsk og utenlandsk)		-0,3 %
- Fødselsoverskudd		0,6 %

Forklaring av mål og indikator

Mål: Tilrettelegge for næringsutvikling og flere arbeidsplasser

Stavanger kommune arbeider aktivt med å legge til rette for næringsutvikling og flere arbeidsplasser.

Antall sysselsatte og antall arbeidsplasser i Stavanger er indikatorer som overvåker statusen på næringsutviklingen og utviklingen i antall arbeidsplasser i kommunen. Målsetningen er en jevn vekst som grunnlag for kommunens tjenestetilbud og økonomi.

Mål: Tilby et tilstrekkelig antall boliger i gode bomiljø for alle

Stavanger kommune skal legge til rette for at det tilbys et tilstrekkelig antall boliger for alle i gode bomiljø.

Boligbygging i andel av årlig byggeprognose

Alle husholdninger skal være i stand til å etablere seg i en eid eller leid bolig med hensiktsmessig standard, størrelse, beliggenhet og pris. Boligbyggingen vil variere fra år til år og er blant annet avhengig av befolkningsutviklingen og demografien, plasseringen til nye og eksisterende næringslokaler, tilgang på offentlig tjenestetilbud og transport.

Mål: Befolkningsvekst

Befolkningsutviklingen danner grunnlaget for planlegging av tjenestebehov og kommunens økonomi.

Netto befolkningsvekst

Netto befolkningsvekst består av netto innflytting (summen av innenlandsk og utenlandsk) og fødselsoverskudd (differansen mellom fødsler og dødsfall per år).

Stavanger kommune legger til grunn netto befolkningsvekst fram til 2034 på om lag 1 prosent per år.

2.3 Velferd og folkehelse

Folkehelsesatsing og intensjonsavtale med staten

Folkehelsearbeid er samfunnets innsats for å påvirke faktorer som direkte eller indirekte fremmer befolkningens helse og trivsel, forebygger sykdom, skade eller lidelse, eller som beskytter mot helsetrusler. Det er også arbeid for en jevnere fordeling av faktorer som direkte eller indirekte påvirker helsen.

Stavanger kommune har i 2017 videreført folkehelsesatsingen i tråd med [Det gode liv i Stavanger. Plan for folkehelsearbeidet 2013-2029](https://www.stavanger.kommune.no/samfunnsutvikling/planer/temaplaner/#helse-og-velferd) (<https://www.stavanger.kommune.no/samfunnsutvikling/planer/temaplaner/#helse-og-velferd>). Kommunen har i 2017 inngått en intensjonsavtale med staten om et langsiktig samarbeid fram til 2024 om områderettet innsats i de nordøstlige delene av Storhaug bydel. Innsatsområdene er inkludering gjennom tidlig innsats i oppveksttjenestene, gode bo- og nærmiljøer og sosialt entreprenørskap – nye veier til arbeid og velferd.

Barns levekår

Barns levekår og omgivelser i oppveksten påvirker blant annet utdanningsløp og yrkesmuligheter senere i livet, som igjen påvirker helsen. Utdanningsnivå er identifisert som en av de viktigste bakenforliggende faktorene for helseatferd. Stavanger kommune har fortsatt å prioritere tidlig innsats blant barn og unge for å sikre innbyggernes velferd og folkehelse.

Barnefattigdommen i Stavanger har økt de siste årene. Siste statistikk fra SSB viser at nesten 3 000 barn, det vil si over 10 prosent av barna i Stavanger levde i husholdninger med vedvarende lav inntekt³. Det er viktig å iverksette både tiltak for å støtte barna og tiltak for å få foreldrene i jobb. Gjennom oppfølging av tiltaksplanen «Barn vil være med!»⁴ har Stavanger kommune iverksatt en rekke kompenserende tiltak som skal gi barn i en vanskelig livssituasjon bedre muligheter til å delta og bidra i fellesskapet på lik linje med andre barn.

Leve HELE LIVET

Arbeidet med nye og endrede tjenester, nye løsninger og andre måter å jobbe på – gjennom satsingen på *Leve HELE LIVET*, fortsatte. Det har vært en økning antall brukere som mottar tiltak og tjenester som skal bidra til selvstendighet og mestring. Det har vært en positiv utvikling der flere får hverdagsrehabilitering som første innsats. I tillegg var det flere som klarte seg uten hjelp seks måneder etter ulike opptreningstiltak. På denne måten jobber kommunen målrettet for å redusere behovet for institusjonsplasser.

Det velferdsteknologiske området er et felt i rask utvikling, med utprøving og pilotering av ulike hjelpemidler og utstyr. I løpet av 2017 ble medisindispensere, kameratilsyn og mobile trygghetsalarmer tatt i bruk. Alle de analoge trygghetsalarmene ble byttet med en ny generasjon digitale løsninger.

Indikatorer for måloppnåelse

Kommunen er kommet langt i arbeidet med å nå målet om å ruste barn og unge til å bli aktive og skapende deltakere i samfunns- og arbeidsliv. Resultatene er ganske nær målene om gjennomsnitt på nasjonale prøver, og flere enn målsetningen gjennomfører første året på videregående skole.

Når det gjelder egenmestring og god helse gjennom hele livet, viser resultatene at kommunen er på rett vei for de eldste innbyggerne.

De sosiale ulikhetene har økt. Særlig bekymringsverdig er det at barn i familier med vedvarende lav inntekt har økt. Stavanger kommune iverksatte en rekke kompenserende tiltak som skal gi barn i en vanskelig livssituasjon bedre muligheter til å delta og bidra i fellesskapet på lik linje med andre barn.

Brukerundersøkelser innenfor hjemmetjenestene, sykehjem og bofellesskap for mennesker med funksjonshemming viser at brukerne er fornøyd med tjenestene som kommunen yter.

Målsetningene innenfor inkludering og god integrering av flyktninger oppnås ikke. Blant annet er andel sysselsatte etter gjennomført introduksjonsprogram lavere både rett etter gjennomføringen av programmet og ett år senere.

Mål: Ruste barn og unge til å bli aktive og skapende deltakere i samfunns- og arbeidsliv		
Indikator	Målsetning	Resultat 2017
Gjennomsnitt nasjonale prøver 5.trinn	>52,5 poeng	51,5 poeng
Gjennomsnitt nasjonale prøver 8.trinn	>52,5 poeng	51,9 poeng
Gjennomføringsandel VG1	> 85 %	86,6 %
Mål: Egenmestring og god helse gjennom hele livet		
Indikator	Målsetning	Resultat 2017
Andel innbyggere over 80 år uten hjemme- og institusjonstjenester	Økning med 0,5-1 prosentpoeng per år *	Økt med 1,1 prosentpoeng
Andel av ressursene i hjemmebaserte tjenester til opplæring og rehabilitering	Økning med 1-2 prosentpoeng per år **	Økt med 0,5 prosentpoeng
Dekningsgrad helsesøstre	300 elever per 100 % stilling i barneskolen	559 elever per 100 % stilling i barneskolen
	550 elever per 100 % stilling i ungdomsskolen	590 elever per 100 % stilling i ungdomsskolen
*Opprinnelig målsetning var: Økning med 0,5-1 prosentpoeng per år fra 40,9 % pr 31.12.2015.		
**Opprinnelig målsetning var: Økning med 1-2 prosentpoeng per år fra 7,5 % pr 31.12.2015.		
Mål: Redusere sosiale ulikheter		

Mål: Ruste barn og unge til å bli aktive og skapende deltakere i samfunns- og arbeidsliv

Indikator	Målsetning	Resultat 2017
Inntektsulikhet i Stavanger sammenlignet med landet for øvrig	Reduksjon med 0,05 per år fra dagens nivå i Stavanger (3,3)	3,4
	Nasjonalt nivå 2,7	2,8
Barn i husholdninger med vedvarende lav inntekt	< 9,4 %	10,2 %
Nye sosialhjelpsmottakere mellom 18-30 år som ikke mottar sosialhjelp 3 mnd. etter første utbetaling	> 70 %	56 %*
*		
*Usikre tall		

Mål: Gode tjenester til personer med behov for bistand og oppfølging

Indikator	Målsetning	Resultat 2017
Helhetlig tilfredshet i brukerundersøkelser på levekårsområdet	> 80 poeng på brukerundersøkelsene knyttet til hjemmesykepleie, sykehjem og bofellesskap for mennesker med utviklingshemming	83 poeng (hjemmesykepleie)
		96 poeng (dagsenter for eldre)
Ventelister i bofellesskap med stasjonær bemanning	10 % reduksjon per år	10,5 % reduksjon

Mål: Inkludering og god integrering av flyktninger

Indikator	Målsetning	Resultat 2017
Andelen minoritetsspråklige barn i barnehage sammenlignet med innvandrerbarn	> 89 %	69,1 %
Andel sysselsatte etter gjennomført introduksjonsprogram	> 55 % etter introduksjons-program og	52 % etter introduksjonsprogram og
	> 70 % ett år etterpå	53 % ett år etterpå
Andel bosatte flyktninger	100 % ved utgangen av året	98 %

Mål: Ruste barn og unge til å bli aktive og skapende deltakere i samfunns- og arbeidsliv

Utdanning er viktig for å ruste barn og unge til å bli aktive og skapende deltakere i samfunns- og arbeidsliv.

Gjennomsnitt nasjonale prøver 5. og 8. trinn

Resultatene fra nasjonale prøver på 5. og 8. trinn gir kunnskap om hvordan elevene gjør det i lesing, regning og engelsk. Resultatene hjelper kommunen i arbeidet med å gi alle elevene god undervisning.

Gjennomføringsandel VG1

Indikatoren gir kunnskap om i hvor stor grad Stavanger-skolen har lyktes i å gi elevene grunnlag for å gjennomføre videregående opplæring. Ungdom som ikke gjennomfører VG1 har en større risiko for å oppleve sosiale problemer. Målsetningene reflekterer at Stavanger kommune ønsker å være bedre enn gjennomsnittet både på nasjonale prøver for 5. og 8. trinn samt gjennomføringsgrad VG1.

Mål: Egenmestring og god helse gjennom hele livet

Gjennom satsingen på *Leve HELE LIVET* jobber Stavanger kommune med å utsette behovet for hjemme- og institusjonstjenester.

Andel innbyggere over 80 år uten hjemme- og institusjonstjenester

Målsetningen for denne indikatoren er en økning med 0,5 – 1 prosentpoeng per år. Målsetningen er fastsatt med utgangspunkt i en helhetlig vurdering.

Andelen av ressursene i hjemmebaserte tjenester til opplæring og rehabilitering

Det er et satsingsområde å styrke ressursandelen til hjemmebaserte tjenester knyttet til opplæring og rehabilitering med 1-2 prosentpoeng per år.

Målet er at flest mulig har et aktivt liv og klarer seg selv best mulig. Opplæring og rehabilitering bidrar til at flere kan mestre egen hverdag. Målsetningen for indikatoren er basert på en helhetlig vurdering.

Dekningsgrad helsesøstre

Stavanger kommune skal gjennom satsningen *Tidlig innsats* identifisere og følge opp barn og unge med behov for hjelp. Indikatoren viser dekningsgrad av helsesøstre, fordelt på barnetrinnet og ungdomstrinnet.

Mål: Redusere sosiale ulikheter

Inntektsulikhet i Stavanger sammenlignet med landet for øvrig

Inntekt er en indikator for levekår, fordi inntekt blant annet vil ha betydning for deltakelse i boligmarkedet, utdanning og fritidsaktiviteter.

En målsetning om årlig reduksjon på 0,05 per år er vurdert som realistisk.

Barn i husholdninger med vedvarende lav inntekt

Stavanger kommune har som målsetning at andel barn i familier med vedvarende lav inntekt skal være lavere enn den nasjonale andelen.

Nye sosialhjelpsmottakere i alderen 18-30 år uten behov for stønad 3 måneder etter første utbetaling

Sosialhjelpsmottakere i alderen 18-30 år som fremdeles mottar stønad 3 måneder etter første utbetaling, har en vesentlig høyere risiko for å forbli sosialhjelpsmottakere. Stavanger kommune arbeider aktivt med å redusere enkeltindividets behov

for stønad og det er et langsiktig mål at flere enn 70 % av nye sosialhjelpsmottakere i alderen 18-30 år ikke har behov for stønad 3 måneder etter første utbetaling.

Økonomisk sosialhjelp skal være en midlertidig ytelse. Unge sosialhjelpsmottakere er en prioritert gruppe, og kommunen skal intensivere oppfølgingen av denne gruppen. 70 prosent er et ambisiøst mål.

Mål: Gode tjenester til personer med behov for bistand og oppfølging

Helhetlig tilfredshet i brukerundersøkelser på levekårsområdet

Brugerundersøkelser bidrar til å kartlegge kvaliteten på tjenestene som leveres. På levekårsområdet er det valgt å trekke inn svar på helhetlig tilfredshet fra brukerundersøkelsene på sykehjem (korttids- og rehabiliteringsplasser), hjemmesykepleie og pårørendeundersøkelse i bofelleskap for mennesker med utviklingshemming.

De valgte bruker- og pårørendeundersøkelsene dekker store tjenesteområder innen levekårsområdet. Levekår skal gjennomføre store omstillings- og omorganiseringsprosesser i planperioden. Kommunen har et høyt ambisjonsnivå for tilfredsheten på tjenestene som leveres. Målsettingen er fastsatt til 80 poeng i alle bruker- og pårørendeundersøkelsene på levekårsområdet.

Ventelister i bofelleskap med stasjonær bemanning

Stavanger kommune har venteliste på plass i bofelleskap med stasjonær bemanning, og framskrivinger viser at kommunen kan regne med en økning i antall personer med behov for et botilbud. Kommunen arbeider aktivt med å tilpasse botilbudet til brukernes behov.

Målsettingen for indikatoren er basert på en helhetlig vurdering.

Mål: Inkludering og god integrering av flyktninger

Andel minoritetsspråklige barn i barnehage sammenlignet med innvandrerbarn

Barnehage er vurdert som en av de mest effektive arenaene for integrering av innvandrerbarn.

Målsettingen er basert på at Stavanger kommune har som ambisjon å øke andelen hvert år.

Andel sysselsatte etter gjennomført introduksjonsprogram

Sysselsetting er et effektivt virkemiddel for integrering, og bidrar i tillegg til å redusere sosiale ulikheter.

Nasjonale måltall for sysselsetting og/eller aktivitet er satt til at minst 55 % av deltakerne i introduksjonsprogrammet skal starte direkte i arbeid eller utdanning etter endt program og at 70 % skal være i arbeid eller utdanning innen ett år etter endt introduksjonsprogram. Stavanger kommune følger de nasjonale måltallene.

2.4 En klimarobust by

Klima- og miljøplanen er et viktig utgangspunkt for alle planer og prosjekter som gjennomføres i Stavanger. I 2017 er det arbeidet med å revidere Stavangers klima- og miljøplan, og et drøftingsutkast til ny plan ble lagt fram for politisk behandling i kommunalstyret for miljø og utbygging på slutten av året. Planen omhandler en rekke ulike tema i henhold til vedtatt planprogram, og målsettinger, virkemidler og måleindikatorer for det respektive tema inngår. Utkast til handlingsplan til klima- og miljøplanen er også utarbeidet.

De lokale klimautslippene i Stavanger har de siste årene vært høyere enn målsetningene i gjeldende klima- og miljøplan fra 2010, og det er behov for å gjennomføre en rekke tiltak for å oppnå klimagassreduksjon.

Klimagassutslippene i Stavanger er i hovedsak knyttet til transport og bruk av fossil energi.

Energiltak

Fra 2012 til 2017 pågikk det et omstillingsprosjekt for energiledelse i bygg, som fulgte 46 utvalgte eiendommer. Målet med prosjektet var å redusere energiforbruket. Etter prosjektplanen var målsettingen for 2017 en reduksjon på 25 prosent, sammenlignet med 2010. I 2017 ble resultatet 27, 7 prosent reduksjon i reelt forbruk. Se kapittel 7.4 for mer om energiledelse.

Transport, satsing på sykling, gåing og endring i reisevaner

Stavanger kommune har forpliktet seg til et nullvekstmål for personbiltransport. All vekst i transporten skal tas med sykkel, gange og kollektivtransport. Reduksjon i antall reiser og en overføring av reiser til sykkel, gange og kollektiv er et av de viktigste elementene for smart transport i by, som gir bedre bymiljø og reduserte utslipp.

Bypakke Nord-Jæren er en pakke for finansiering av transporttiltak på Nord-Jæren. Se kapittel 6.5 for mer om Bypakken. Det har vært et omfattende arbeid med reguleringsplaner for Bussveien og forberedelser for etablering av nye bomstasjoner i kommunen.

Kommunene har gitt sin tilslutning til Sykkelstrategi for Nord-Jæren, kriterier for prioritering av prosjekt og handlingsplan for 2018-2023. Handlingsplanen prioriterer Sykkelstamveien. Tiltak for sykkel inngår også som en del av de større prosjektene i Bypakken. Videre er det utredet en strategi med en felles driftsstandard for sykkelnettet på Nord-Jæren.

Stavanger kommunes deltakelse i prosjektet *HjemJobbHjem*, som blant annet tilbyr månedskort for buss og tog til rabattert pris, er utvidet med 14 måneder fra september 2017. Prosjektets mål er å redusere bilbruken blant kommunes ansatte med 20 prosent.

Byvekstavtalen som er en forpliktende avtale mellom staten og Nord-Jæren, skal være med på å finansiere viktige prosjekt i tillegg til Bypakke Nord-Jæren.

Klimatilpasning

Klimatiltak handler om hva som kan gjøres for å påvirke klimaet. Klimatilpasning dreier seg om hva som må gjøres for å tilpasse oss et klima i endring. For Stavanger dreier klimatilpasning seg primært om tilpasning til et klima med hyppigere, mer intens nedbør og fremtidig havnivåstigning.

Stavanger kommune har deltatt i det nasjonale klimatilpasningsnettverket, I Front⁵. En klimasikringsanalyse for Tromsø og Stavanger, som også inkluderer et verktøy til kost/nyttevurdering av fremtidige klimautfordringer, ble ferdig. En risiko- og sårbarhetsanalyse (KlimaROS) om klimaendringer som følge av at togradersmålet ikke nås, er igangsatt og vil danne grunnlag for utarbeiding av en klimatilpasningsstrategi, som er en forutsetning for kommunens første klimatilpasningsplan.

Stavanger kommune har startet egen flomkartlegging knyttet til ekstrem nedbør. Det er også gjennomført analyser for etablering av avrenningslinjer for hele kommunen, som et ledd i å tilrettelegge for god overvannshåndtering.

Kommunedelplan Stavanger sentrum, Sentrumsplanen, har fått utarbeidet tiltak for å beskytte sjøfronten, bebyggelse og infrastruktur mot et fremtidig havstignings-/stormflonivå. Foreslått beskyttelse er dimensjonert for et 200 års flomnivå. På høsten gikk Stavanger kommune i samarbeid med Stavanger interkommunale havn til anskaffelse av 110 m flomsikringsutstyr. Utstyret er mobilt og spesielt tilrettelagt for sikring av Vågen.

Deltakelse i prosjekter for å håndtere klimaendringer

Stavanger kommune har deltatt i flere prosjekter for å håndtere konsekvenser av klimaendringer.

Prosjektet *Robuste og bærekraftige lokalsamfunn* (ROBÆR) skal optimalisere blågrønne løsninger for helhetlig og bærekraftig lokal overvannsdiskonering. Erfaringer fra ROBÆR-prosjektet skal legges til grunn for valg av blågrønne løsninger i kommunale byggeprosjekter. Det skal arbeides videre med å utvikle en overvannsstrategi /skybruddsplan for Stavanger. Prosjektet *Mulighetsstudie av overvannshåndtering i Sørmarka friområde* finner løsninger på overvannsproblematikk fra overliggende friområder. EU-prosjektet *ANYWHERE*⁶ tester ut modeller og praksis knyttet til varsling av ekstremvær. Universitetet i Ferrara i Italia har utviklet en modell for tidlig stormflovarsling, som også er tilpasset Stavangerområdet. Stavanger deltar i EU-prosjektet *UNaLab*⁷ for å etablere et rammeverk for klimatilpasning ved bruk av naturbaserte løsninger. Prosjektet legger til rette for kunnskapsdeling og kompetanseheving innen klimatilpasning.

Indikatorer for måloppnåelse

De fleste av indikatorene for å begrense klimagassutslippene viser god måloppnåelse. Blant annet er det oppnådd en reduksjon i biltransporten. Energiforbruket har gått ned og dette betyr både reduserte kostnader og redusert klimautslipp for Stavanger kommune. Dette er et resultat av god driftsstyring av tekniske installasjoner, energiledelse samt investeringer i ENØK-tiltak.

Mål: Begrense klimagassutslippene

Indikator	Målsetning	Resultat 2017
Vekst i biltransport	0-vekst i personbiltransport	1,9 % reduksjon*
Totalt energiforbruk (kWh/m2) fra kommunale bygg	< 3 % vekst i energiforbruk per år	2,9 % reduksjon i reelt forbruk skoler 1,4 % reduksjon i reelt forbruk barnehager 6,2 % reduksjon i reelt forbruk kommunale sykehjem 9,0 % reduksjon i reelt forbruk idrettsbygg 6,7 % reduksjon i reelt forbruk bydelshus
CO2 tonn utslipp fra kommunale bygg	2 % reduksjon per år	4 % reduksjon i reelt forbruk
*		
*Næringstransport i person- og varebiler telles som ordinære kjøretøy og inngår i tallene. Tunge kjøretøy er tatt ut. Dette er en uvektet indikator basert på tellepunkt i Stavanger, og gir ikke svar på oppnåelse av nullvekstmålet.		
Mål: Omstille Stavanger til å bli et lavutslippssamfunn		
Indikator	Målsetning	Resultat 2017
Overskridelse av nasjonal målsetning for bedre luftkvalitet	< 7 overskridelser per år	6 overskridelser
Mål: Stimulere til fossilfri transportsektor og energi- og varmeløsninger		
Indikator	Målsetning	Resultat 2017
Reisevaner ved bruk av miljøvennlig transport	1 prosentpoeng forbedring per år for andel reisende med sykkel, kollektivt eller til fots.	*
*		
* Statistikk ikke tilgjengelig pt.		

Forklaring av mål og indikator

Mål: Begrense klimagassutslippene

Stavanger må, som alle andre byer, redusere sine klimautslipp.

Vekst i biltransport

I arbeidet med å redusere klimagassutslippene er redusert bruk av bil et viktig virkemiddel.

Totalt energiforbruk (kWh/m²) fra kommunale bygg

Totalt energiforbruk er energiforbruket til alle formålsbygg med normal drift gjennom året. Bygninger som for eksempel har oppstart om høsten vil ikke være med i datagrunnlaget. Utleieboliger og utleiebygg vil heller ikke være med i datagrunnlaget.

Stavanger kommune har en målsetning om at veksten i energiforbruket skal være mindre enn 3 % per år.

CO₂ tonn utslipp fra kommunale bygg

CO₂-utslipp beregnes på bakgrunn av årlig energiforbruk fra kommunens energikilder og multipliseres med tilhørende CO₂-faktor i henhold til Fremtidens byer/ZEB. For boliger inngår ikke utleieboliger i datagrunnlaget.

Stavanger kommune har en målsetning om at CO₂-utslipp skal reduseres med 2% per år.

Mål: Omstille Stavanger til å bli et lavutslippssamfunn

Konsentrasjonen av støvpartikler er et godt mål på luftkvalitet.

Overskridelse av nasjonal målsetning for bedre luftkvalitet

Målsetningen om maksimalt 7 overskridelser (50 µg/m³ per døgn for PM₁₀) er basert på regjeringens nasjonale mål for luftkvalitet.

Mål: Stimulere til fossilfri transportsektor og energi- og varmeløsninger

Flere tiltak er iverksatt for å stimulere til bruk av fossilfri transport.

Reisevaner ved bruk av miljøvennlig transport

Eksempler på slike tiltak er sykkelstamvei, bysykler og Hjem-Jobb-Hjem. Reisevaneundersøkelsen vil gi en indikasjon på effekten av disse satsningene.

2.5 Verdibevaring

Bygningsmassen

I 2017 ble det foretatt en ny kartlegging av den tekniske tilstandsgraden på formålsbyggene og resultatet viste en bedring i samlet vektet tilstandsgrad. Forbedringen skyldes at Stavanger kommune har satset på økt vedlikehold, samtidig som nybygg/rivning/salg og statens tiltakspakke også har bidratt positivt.

Framtidens arbeidsplasser

Kommunale bygg må kunne gi rom for framtidens arbeidsplasser. Hovedarbeidsmiljøutvalget har 30. mai behandlet sak 17/17 om veileder for utforming av kontorer i Stavanger kommunes administrasjonsbygg, som skal legges til grunn i nybygg, rehabiliteringsprosjekter og flytteprosesser i kommunen. Veilederen skal bidra til kontorløsninger som bygger opp under et godt arbeidsmiljø og økt arbeidsglede.

Utearealer og veier

Vedlikehold av utearealer ved barnehager, skoler og andre formålsbygg er gjennomført innenfor gjeldende rammer og konsentrert om å løse de mest prekære utfordringene. Volumet på asfaltering av kommunale veier ble nær på doblet ved hjelp av statlige sysselsettingsmidler i 2017.

Vann og avløp

Stavanger har betydelige verdier knyttet til vann- og avløpssystemene. For å sikre en bærekraftig forvaltning må det foretas tilstrekkelig fornyelse av disse anleggene. I dag vurderes behovet for fornyelse til å være 1 prosent av ledningsanleggene pr år, som tilsvarer en forventet levetid på 100 år. I 2017 ble 0,56 prosent av vannledningene og 0,83 prosent av avløpsledningene skiftet ut.

Det er utarbeidet en temaplan for lekkasjereduksjon-vann. Hovedtiltakene for å redusere vannforbruk er soneinndeling, økt innsats på soneovervåking, lekkasjelytting og rask utbedring av lekkasjer. Dette har gitt gode resultater, og vannforbruket i 2017 var det laveste på over 50 år.

Historiske bygg og eiendommer

Det er satt i gang arbeid med kartlegging av bygningsmassen for historiske bygg og eiendommer. Det er også gjennomført full rehabilitering av Engøyholmen Nottørke og Arbeidsskolen for gutter, samt utvendig rehabilitering av Kongsgaten 47-49 som alle tilhører denne kategorien bygg.

Indikatorer for måloppnåelse

Indikatorerne for god teknisk standard målt ved tilstandsgrad viser gode resultat. Økt satsing på vedlikehold samt statens tiltakspakke har bidratt til å muliggjøre gjennomføringen av en rekke vedlikeholdstiltak – alt fra renovering av gamle bad på sykehjemmene til en ekstra innsats på asfaltering. Fornyelsesgraden for vann- og avløpsnett er imidlertid lavere enn målsetningen.

Mål: God teknisk standard på kommunale bygg og anlegg		
Indikator	Målsetning	Resultat 2017
Registrert tilstandsgrad barnehage	Gjennomsnitt: Tilstandsgrad 1	1.0
Registrert tilstandsgrad skole	Gjennomsnitt: Tilstandsgrad 1	1.1
Registrert tilstandsgrad institusjoner	Gjennomsnitt: Tilstandsgrad 1	1.4
Vedlikeholdsetterslepet	0 prosentvis vekst i vedlikeholds-etterselepet	10 % reduksjon
Fornylestakt vann- og avløpsnett	> 1 % per år	0,56 % av vannledningene og 0,83 % av avløpsledningene ble skiftet ut
Mål: Langsiktig forvaltning		
Indikator	Målsetning	Resultat 2017
Middels Holte-sats barnehage	100 % av alle bygg i formålskategorien	*
Middels Holte-sats skole	100 % av alle bygg i formålskategorien	*
Middels Holte-sats institusjoner	100 % av alle bygg i formålskategorien	*
* *Data er ikke tilgjengelig.		
Mål: Tilstrekkelig dokumentasjon av tilstanden til kommunens bygg og anlegg		
Indikator	Målsetning	Resultat 2017
Tilstandsvurderte bygg per år	> 140 tilstandsvurderte bygg per år	776 bygg er tilstandskartlagt (Multimap-kartlegging)

Mål: God teknisk standard på kommunale bygg og anlegg

Mål: Smarte løsninger for å minimalisere vedlikeholdsbehovet på kommunens bygg og anlegg

Indikator	Målsetning	Resultat 2017
Vannforbruk	< 17 mill. m3 i 2022	17,1 mill. m3

Forlaring av mål og indikator

Mål: God teknisk standard på kommunale bygg og anlegg

Registrert tilstand formålsbygg

Tilstandsgrad er en objektiv vurdering av tilstanden til formålsbyggene. Indikatoren viser gjennomsnittlig tilstand for hver gruppe av formålsbygg. Skalaen går fra 0 til 3.

Målsetningen til Stavanger kommune er at alle formålsbygg som et minimum, skal ha tilstandsgrad 1.

Vedlikeholdsetterslep

Vedlikeholdsetterslepet er avviket mellom ønsket og faktisk tilstand på bygg og anlegg. Økonomisk handlingsrom og helhetlig prioritering avgjør rekkefølge og omfang på gjennomføring av vedlikehold og hvor raskt det bygningsmessige vedlikeholdsetterslepet kan reduseres.

Målsetningen for vedlikeholdsetterslepet i Stavanger er 0 % vekst.

Fornylestakt vann- og avløpsnett

Stavanger kommunes mål er at vann- og avløpsnettets skal fornyes med minimum 1% per år.

Mål: Langsiktig forvaltning

Middels Holte-sats

Forvaltnings-, drifts- og vedlikeholdskostnader (FDV-kostnader) tilsvarende Middels Holte-sats gir rom for verdibevarende vedlikehold og god teknisk standard. Indikatoren viser hvor stor gjennomsnittlig andel av middel Holte-sats som er allokert til den kategorien formålsbygg.

Stavanger kommunes ambisjon er at alle bygg skal ha FDV-kostnader tilsvarende middels Holte-sats.

Mål: Tilstrekkelig dokumentasjon av tilstanden til kommunens bygg og anlegg

Tilstandsvurderte bygninger per år

Indikatoren viser hvor mange bygg som er blitt tilstandsvurdert av Stavanger Eiendom per år. Stavanger kommune har som målsetning å gjennomføre minimum 140 tilstandsvurderinger av bygg hvert år.

Mål: Smarte løsninger for å minimalisere vedlikeholdsbehovet på nye bygg og anlegg

Vannforbruk

Redusert vannforbruk indikerer mindre lekkasje og behov for vedlikehold på VA-infrastruktur.

Stavanger kommune har som mål at vannforbruket skal være maksimum 17 millioner kubikkmeter per år i 2020.

2.6 En handlekraftig organisasjon

Omstilling og organisasjonsutvikling

I 2017 ble arbeidet med å gjennomgå organisering av den administrative ledelsen i kommunen videreført. Målene for den nye organiseringen var en god koordinert oppgaveløsning på tvers av direktørområdene med et utenfra-og-inn-perspektiv, det vil si et samfunns-, innbygger- og brukerperspektiv. Det er lagt til rette for økt samordning og gjensidig tilpasning på tvers av fag og tjenester ved nettverks- og eller prosjektbaserte løsninger. Videre mer jobbing på tvers, og styrket evne til langsiktig omstilling i tråd med samfunnsutviklingen. Opprettholdelse av en effektiv styringslinje i driften var også viktig.

Ny organisering ble formelt innført 1. januar 2018. De nye tjenesteområdene og stab- og støtteområdene har fått navnene: Bymiljø og utbygging, Innbygger- og samfunnskontakt, By- og samfunnsplanlegging, Helse og velferd, Oppvekst og utdanning, Strategi og styring og Støtte og utvikling.

Attraktiv arbeidsgiver

Stavanger kommune må ha kompetent ledelse og engasjerte medarbeidere for å være en attraktiv arbeidsgiver. Medarbeiderundersøkelsen i 2017 viste at jobbengasjementet og arbeidsgleden fortsatt er stor. Ansatte opplever jobben som meningsfylt i følge hovedresultatene.

Kommunen må ha nødvendig kompetanse og deltar i en rekke forsknings- og utviklingsprosjekt, som ledd i å tilrettelegge for kunnskapsbaserte måter å jobbe på. Nødvendig kompetanse handler også om å beholde og rekruttere kompetent arbeidskraft.

Forbedring, nytenkning og innovasjon

Det er lagt grunnlag for et langsiktig fornyings- og omstillingsarbeid i hele organisasjonen. Alle kommunens tjenesteområder jobber kontinuerlig med digitale prosjekter. Det har vist seg stadig viktigere at arbeidet koordineres og samordnes.

Innovasjon og omstilling er å tenke nytt og smartere for å skape en enklere hverdag, få mer ut av ressursene, å ta i bruk nye arbeidsmetoder og fase ut arbeidsmåter som ikke lenger er hensiktsmessige. Det ble også i 2017 tildelt innovasjonsmidler til virksomhetene etter søknad. [Kommunalstyret for administrasjon](#)

(<http://opengov.cloudapp.net/Meetings/STAVANGER/Meetings/Details/411425?agendaltemId=207677>) vedtok tildeling av kr 5,0 mill. til 14 innovasjons- og utviklingsprosjekt. De utvalgte tiltakene som får slike midler skal gi ny kunnskap, inspirere til nytenkning og stimulere til oppstart av flere interne forbedrings- og innovasjonsprosesser.

Formålet med Smartby-arbeidet er å styrke evnen til å håndtere de store samfunnsutfordringene, utvikle bedre og mer effektive tjenester til innbyggerne, bidra til nye næringsvirksomheter og nye arbeidsplasser, redusere klimagassutslipp og bidra til en mer bærekraftig samfunnsutvikling. Smartby-arbeidet forutsetter et trepartssamarbeid mellom offentlige virksomheter, næringsliv og akademia.

Smartbyen Stavanger bevilget i 2017 midler til tre innovasjonsprosjekter: *Mitt Stavanger*, *SmartHelseHjemme* og *Smarte bymøbler*. Hovedmålet med *Mitt Stavanger* er utvikling av en innbyggerplattform med de to pilotjenestene *Min hverdagstur* og *Min møteplass*. Hensikten med *SmartHelseHjemme* er å styrke satsingen på *Leve HELE LIVET*, ved å støtte innbyggerne i å ta vare på egen helse gjennom avstandsoppfølging og bruk av ny teknologi. Hovedmålgruppen er nye og eksisterende brukere av hjemmetjenesten. *Smarte bymøbler* viser til muligheter for å etablere et smartby-prosjekt for bymøbler. Se kapittel 4 for mer om Smartby, innbyggerinvolvering og samskapning.

Internkontroll

Internkontroll inngår i kommunens samlede virksomhetsstyring. Internkontrollen skal tilrettelegge for målrettet og effektiv drift, pålitelig rapportering, etterlevelse av lover og regler samt læring og forbedring av rutiner og kvalitet i tjenestene. Det er gjennomført et prosjekt i løpet av året som omhandler videreutvikling av system for den sektorovergripende internkontrollen. Prosjektrapporten, med retningslinjer for internkontrollarbeidet som tar utgangspunkt i COSO-rammeverket for evaluering og utvikling av internkontroll, ble lagt frem for kontrollutvalget mot slutten av 2017 og deretter sendt videre til bystyret i januar 2018.

Samfunnssikkerhet og beredskap

Stavanger kommune har deltatt i EU-prosjektet Community for risk management and risk assessment (CRISMAS). Prosjektet har hatt ulike delleveranser omkring risikostyring. Kommunens helhetlige risiko- og sårbarhetsanalyse (HROS) har blitt revidert som en del av dette prosjektet. CRISMAS ble avsluttet 31. desember 2017.

Det er i forlengelse av HROS blitt utarbeidet beredskapsplaner på et overordnet nivå. Enkelte av disse sektorovergrepene ble øvd i 2017. Basert på HROS må hvert tjenesteområde gjennomføre spesifikke ROS-analyser, samt påse at det utarbeides virksomhetsspesifikke beredskapsplaner.

Våren 2017 ble et undervisningsopplegg for skoler og barnehager som omhandlet beredskap for alvorlige, tilsiktede hendelser avsluttet. Alle skoler og barnehager har vært på kurs i forebygging, sikring, planer og øvelser. Kurset ble arrangert med bistand fra politiet.

Arbeid mot voldelig ekstremisme

Stavanger kommune leder den regionale samordningsgruppen SAMVER som arbeider mot voldelig ekstremisme i regionen. Gruppen som består av kommunene Stavanger, Sandnes, Rennesøy, Randaberg, Sola og Time samt politiet og PST, ble i 2017 utvidet med fylkeskommunen, Kriminalomsorgen region Sørvest og RVTS⁸ Vest. Utvidelsen innebærer at nedslagsfeltet er betydelig utvidet. Gruppen bidrar til felles mål og retning i arbeidet på regionalt nivå, og i de enkelte kommunene gjennom kompetanseutvikling, felles tiltak og klargjøring av roller og ansvar. Hovedaktivitetene har vært risikovurdering av samarbeid og koordinering internt i SAMVER, øvelse på regional samordning, utarbeidelse av nyhetsbrev, kurs og seminar, samt oppstart av et rådgivningsteam.

Etikk og varsling

Stavanger kommune skal være en organisasjon med høy etisk standard. Åpen kommunikasjon og refleksjon rundt etiske problemstillinger og dilemmaer skal ivaretas på den enkelte arbeidsplassen. Etikk er innarbeidet i alle lederopplæringsprogram og er også sentrale tema i yrkesprofesjonene, spesielt i Oppvekst og levekår.

Bystyret behandlet i juni 2017 forvaltningsrevisjonsrapporten [Risiko og forebygging av misligheter og korrupsjon](http://opengov.cloudapp.net/Meetings/STAVANGER/Meetings/Details/399956?agendatemid=209106) (<http://opengov.cloudapp.net/Meetings/STAVANGER/Meetings/Details/399956?agendatemid=209106>). Formålet med prosjektet var å vurdere kommunens retningslinjer og rutiner for å forebygge, avdekke og håndtere misligheter og korrupsjon i forbindelse med myndighetsutøvelse i plan- og byggesaker. Rådmannen har foreslått endringer i [Etisk standard](https://www.stavanger.kommune.no/om-stavanger-kommune/organisasjon-og-administrasjon/etisk-standard-for-ansatte-og-folkevalgte/) (<https://www.stavanger.kommune.no/om-stavanger-kommune/organisasjon-og-administrasjon/etisk-standard-for-ansatte-og-folkevalgte/>) for å bli tydeligere på rammer for personlige fordeler knyttet til gaver og representasjon. Videre er det foretatt endringer i rutiner for saksbehandling i plan- og byggesaker.

Prosjektet Sektorovergrepene internkontroll, som ble avsluttet i 2017, legger blant annet til grunn at det skal gjøres risikovurderinger knyttet til misligheter og korrupsjon for alle virksomheter og avdelinger.

Kommunalutvalget, gruppeledere og rådmannens lederteam hadde i juni seminar om etikk, korrupsjon og misligheter av representant fra Transparency International Norge.

I desember forelå forvaltningsrevisjonsrapporten om varslingsrutiner og konflikthåndtering. Stavanger kommune ønsker at ansatte skal si fra om kritikkverdige forhold. De fleste saker tas opp med nærmeste leder, i tråd med kommunens retningslinjer. Det kan også varsles til overordnet leder, tillitsvalgt, verneombud eller varslingssekretariatet. Det er ingen sentral oversikt over antall varslings saker som behandles i virksomhetene. Det er ikke kommet noen varslings saker til varslingssekretariatet.

Indikatorer for måloppnåelse

Indikatorer som viser måloppnåelse for en handlekraftig organisasjon dekker både økonomiske og personal- og organisasjonsmessige forhold. Netto driftsresultat ble på 4,4 % i 2017 og er godt over den langsiktige målsetningen på 3,0 %. Egenfinansieringsgraden ble 63 % og dette er også over kommunens langsiktige målsetning på 50 %. Gjeldsgraden økte svakt til 62 % og er like i overkant av kommunens langsiktige målsetning på 60 %. Mer om det økonomiske resultatet omtales i [kap 3](http://arsrapport2017.stavanger.kommune.no/3-okonomisk-resultat/) (<http://arsrapport2017.stavanger.kommune.no/3-okonomisk-resultat/>).

Hovedresultatene i medarbeiderundersøkelsen viser at jobbengasjementet og arbeidsgleden fortsatt er stor i Stavanger kommune. Sykefraværet har imidlertid økt og er nå på 8,2 % i gjennomsnitt. Varslingskulturen er i positiv endring.

Mål: Opprettholde det økonomiske handlingsrommet		
Indikator	Målsetning	Resultat 2017
Netto driftsresultat	3 %	4,4 %
Egenfinansiering av investeringer	> 50 %	63,0 %

Mål: Opprettholde det økonomiske handlingsrommet		
Gjeldsgrad	< 60 %	62,0 %
Mål: God utnyttelse av arbeidskraft		
Indikator	Målsetning	Resultat 2017
Sykefraværet i organisasjonen	< 6 %	8,20 %
Andel heltidsansatte i Stavanger kommune	80 %	72 %
Mål: Kompetente og engasjerte medarbeidere		
Indikator	Målsetning	Resultat 2017
Ansattes engasjement	> 70 %	75 %
De ansattes opplevelse av organisasjonens gjennomføringsevne	> 70 %	74 %
Helhetlig brukertilfredshet målt i brukerundersøkelser*	> 70 %	> 70 %
* For mer om brukerundersøkelser se kap 9.1.		
Mål: Forbedret varslingskultur		
Indikator	Målsetning	Resultat 2017
Antall rapporterte avvik	> 3 prosentpoeng økning per år	20,3 prosentpoeng økning*
Andel avvik som er saksbehandlet	100 % behandling av innrapporterte avvik	70 %
* Økningen i rapportere avvik i 2016 var svært liten, og det forklarer den store veksten i prosentpoeng i 2017.		

Mål: Oppre. holde det økonomiske handlingsrommet

Netto driftsresultat

Netto driftsresultat viser hvor mye kommunen har til disposisjon til egenfinansiering av investeringer og avsetning fra årets drift.

Stavanger kommune har som målsetning at netto driftsresultat over tid bør ligge på 3 % av driftsinntektene.

Egenfinansiering av investeringer

Stavanger kommune har som målsetning at investeringer skal finansieres med minimum 50 % egenkapital.

Gjeldsgrad

Det langsiktige målet for kommunens gjeldsgrad, er 60 %.

Mål: God utnyttelse av arbeidskraft

Sykefravær

Lavt sykefravær er gunstig både for arbeidsmiljøet og økonomien. Stavanger kommunes målsetning er at sykefraværet ikke skal overstige 6%.

Andel heltidsansatte i kommunen

For å utnytte arbeidskraften har Stavanger kommune et langsiktig mål om at minimum 80 % av alle ansatte skal ha en fulltidsstilling. Fulltidsstilling er definert som minimum 80% stillingsbrøk.

Mål: Kompetente og engasjerte medarbeidere

Ansattes engasjement

I perioder med omstilling og endring er det viktig å opprettholde både engasjement og nødvendig kompetanse blant medarbeiderne. Indikatoren er en sammenfatning av fem spørsmål i medarbeiderundersøkelsen knyttet til ansattes jobbenngasjement og arbeidsglede. Målsetningen er fastsatt til 70 %.

De ansattes opplevelse av organisasjonens gjennomføringsevne

God gjennomføringsevne, sammen med god økonomisk styring og effektiv drift, er viktige faktorer for å opprettholde det økonomiske handlingsrommet. Måltallet viser medarbeiderens opplevelse av Stavanger kommunes gjennomføringsevne, som er et av temaområdene i medarbeiderundersøkelsen.

Helhetlig brukertilfredshet målt i brukerundersøkelser

God ledelse og engasjerte medarbeidere med riktig kompetanse skal levere gode tjenester til brukerne. Helhetlig brukertilfredshet i de viktigste brukerundersøkelsene skal være på minimum 70 %.

Mål: Forbedret varslingskultur

Antall rapporterte avvik

Helse, miljø og sikkerhet har høy prioritet i Stavanger kommune. Alle HMS-avvik skal rapporteres og behandles. For å øke bevisstheten rundt HMS og synliggjøre rapportering av avvik, er målsetningen at antall innrapporterte saker skal øke med 3 prosentpoeng for hvert år.

Andel avvik som er saksbehandlet

Innrapporterte avvik skal også saksbehandles slik at nødvendige tiltak kan implementeres. Målsetningen er at 100 % av årlige innrapporterte avvik skal saksbehandles.